

21 Ιουνίου, 1990

[ΜΑΛΑΧΤΟΣ, ΠΙΚΗΣ, ΚΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, Δ/στές]

ΣΤΕΛΙΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ,

Εφεσείων,

v.

ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ,

Εφεσίβλητης.

(Ποινική Έφεση Αρ. 5258).

Συνταγματικό Δίκαιο — Δίκαιη δίκη — Σύνταγμα Άρθρο 30.2 — Εύλογος χρόνος για την διάγνωση αστικών δικαιωμάτων και ποινικής ευθύνης — Διάγνωση εκτός του εν λόγω χρονικού πλαισίου — Αποτελεί εκτροπή, που καθιστά την διαδικασία άκυρη — Αφετηρία του χρόνου σε ποινικές υποθέσεις είναι η ημέρα συλλήψεως ή καταγγελίας — Παράγοντες, που διέπουν την διάρκειαν του "ευλόγου" χρόνου — Φύση και περίπλοκος χαρακτήρας υποθέσεων, συμπεριφορά ανακριτικών και εισαγγελικών αρχών και κατηγορουμένου.

5

Ο εφεσείων οδηγούσε στις 30.10.87 αυτοκίνητο με πινακίδα ΔΙ.. Αστυνομικός τον ανέκρινε σχετικά με εγγραφή του αυτοκινήτου. Ο εφεσείων είπε ότι από ότι τον είχαν πληροφορήσει οι πωλητές του αυτοκινήτου, που του το είχαν παραδώσει την ίδια μέρα (30.10.87) το αυτοκίνητο είχε εγγραφεί.

10

Ο εφεσείων κλητεύθηκε να παρουσιασθεί στις 20.9.88 (11 μήνες αργότερα) ενώπιον Λικαστηρίου για να απαντήσει σε κατηγορίαν ότι οδηγούσε το αυτοκίνητο χωρίς τούτο να ήταν εγγεγραμμένο. Αρνήθηκε την κατηγορία. Η υπόθεση ορίσθηκε για ακρόαση στις 26.10.88.

15

Στις 26.10.88 η αστυνομία ζήτησε άδεια να προσθέσει 2η κατηγορία (οδήγηση αυτοκινήτου χωρίς πινακίδες εγγραφής) και άδεια να αποσύρει την αρχική κατηγορία. Παρά την ένσταση του Κατηγορουμένου η άδεια δόθηκε. Συγχρόνως η ακρόαση αναβλήθηκε χωρίς εξήγηση για τις 30.1.89.

20

Στις 30.1.89 η ακρόαση αναβλήθηκε λόγω ελλείψεως χρόνου του Λικαστηρίου για τις 12.5.89.

25

Στις 12.5.89 δικηγόρος ζήτησε αναβολή λόγω απουσίας του κατηγορουμένου στο εξωτερικό. Το αίτημα απορρίφθηκε και το Λικαστήριο εξέδωσε ένταλμα συλλήψεως και διέταξε κατάσχεση της

εγγύησης. Η ακρόαση αναβλήθηκε.

5 Ο εφεσείων προσάχθηκε με βάση το ένταλμα ενώπιον του Δικαστηρίου, οπότε δεσμεύθηκε με νέα εγγύηση να παρουσιασθεί στις 21.12.89. Η ακρόαση της 21.12.89 αναβλήθηκε κατόπιν αιτήσεως της Κατηγορούσης Αρχής (γιατί δεν είχε κλητεύσει μάρτυρα) και παρά την ένσταση του εφεσείοντα. Η υπόθεση εν τέλει εκδικιάστηκε στις 3.1.90. Ο εφεσείων καταδικάστηκε.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, αποδεχόμενο την έφεση αποφάσισε:

10 1) Το μέτρο της δικαιοσύνης είναι πάντα το ίδιο. Δεν αλλάσσει επειδή το αδίκημα είναι ήσσονος βαρύτητας.

2) Η ανίχνευση και εκδίκαση μιας απλής υπόθεσης μετατράπηκε σε Οδύσσεια για τον κατηγορούμενο, του οποίου η πικρία ότι δεν έτυχε της ίδιας μεταχείρισης με την κατηγορούσα αρχή είναι δικαιολογημένη.

15 3) Το δικαίωμα του εφεσείοντος για την εντός ευλόγου χρόνου διαπίστωση της ποινικής του ευθύνης (Σύνταγμα, Άρθρο 30.2) παραβιάστηκε. Η εκτροπή αυτή καθιστά την διαδικασίαν άκυρη.

Η έφεση επιτρέπεται. Η διαταγή κατασχέσεως της εγγυήσεως ακυρώνεται.

20 Αναφερόμενες αποφάσεις:

Shakolas v. Universal Life (1984) 1 C.L.R. 7,

Δημοκρατία ν. Κυριάκου και άλλου (1990) 2 Α.Α.Δ. 264,

Psaras and Another v. Republic (1987) 2 C.L.R. 132,

Bell v. D.P.P. of Jamaica [1985] 2 All E.R. 585,

25 *Police v. Georghiades (1982) 2 C.L.R. 33,*

Έλληνας ν. Δημοκρατίας (1989) 2 Α.Α.Δ. 149,

Agariou v. Panayiotou (1988) 1 C.L.R. 257.

Έφεση εναντίον Καταδίκης και Ποινής.

30 Έφεση εναντίον της καταδίκης και της ποινής από τον Στέλιο Ευσταθίου ο οποίος βρέθηκε ένοχος στις 31 Ιανουαρίου, 1990 από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας (Αριθμός Ποινικής Υπόθεσης 21159/88) στην κατηγορία για χρήση μηχανοκινήτου οχήματος χωρίς πινακίδες εγ-

γραφής κατά παράβαση των Καν. 6, 16 (1) και 72 των Περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Κανονισμών, 1984 και καταδικάστηκε από τον Επαρχιακό Δικαστή Χαραλάμπους να πληρώσει £45.- πρόστιμο και £12.- έξοδα.

5

Ο εφεσείων παρουσιάσθηκε αυτοπροσώπως.

Π. Κληρίδης, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας με Κ. Ανδρέου (κα), για την Εφεσίβλητη.

Ο ΔΙΚΑΣΤΗΣ ΜΑΛΑΧΤΟΣ: Η απόφαση του Δικαστηρίου θα δοθεί από τον Δικαστή Γ.Μ. ΠΙΚΗ.

10

Ο ΔΙΚΑΣΤΗΣ ΠΙΚΗΣ: Ο εφεσείων κρίθηκε ένοχος από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας και καταδικάστηκε σε πρόστιμο £45.- και την καταβολή £12.- εξόδων για τη χρήση μηχανοκινήτου οχήματος χωρίς πινακίδες εγγραφής, κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων των Περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Κανονισμών*.

15

Με την έφεσή του αμφισβητεί όχι μόνο την καταδίκη του αλλά και την εγκυρότητα της δίκης στο σύνολό της λόγω παραβίασης του δικαιώματός του για τη διαπίστωση της ποινικής του ευθύνης μέσα σε εύλογο χρόνο. Αγόρευσε με πάθος υπέρ της αποκατάστασης των θιγέντων δικαιωμάτων του και παραπονέθηκε με πικρία για τη μεταχείριση της οποίας έτυχε από το Δικαστήριο. Εφυγε από το Δικαστήριο με κατατροπωμένο το αίσθημα περί δικαίου, όπως συνοψίζονται τα παράπονά του και με κλονισμένη την εμπιστοσύνη του στα δικαστικά θέσμια.

20

25

Η εξιστόρηση των γεγονότων που περιστοιχίζουν την καταγγελία και η εξέλιξη της υπόθεσης ενώπιον του Δικαστηρίου είναι αναγκαία για να γίνουν κατανοητά τα παράπονά του εφεσείοντα και η θεραπεία την οποία επιδιώ-

30

*Ν.86/72 - κανονισμοί 6, 16(1) και 72 του Περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Κανονισμών Κ.Δ.Π. 66/84.

κει. Τα χειρόγραφα πρακτικά του Δικαστηρίου, συνοπτικά όπως είναι διατυπωμένα δε φαίνεται να παρέχουν ολοκληρωμένη εικόνα της διαδικασίας. Στην αγόρευσή του ο εφεσείων έκαμε αναφορά σε εισηγήσεις που έγιναν, οι οποίες δεν συγκρούονται μεν με τα πρακτικά αλλά δεν καταγράφονται σ' αυτά. Βέβαια δεν μπορεί να αποκλίνουμε από τα πρακτικά στον προσδιορισμό του πλαισίου της δίκης χωρίς την προγενέστερη τροποποίηση ή συμπλήρωσή τους με τον καθιερωμένο τρόπο (Βλ. *Shakolas ν. Universal Life* (1984) 1 C.L.R. 7). Επισημαίνουμε όμως, ότι στα πρακτικά του Δικαστηρίου αναγράφονται κατά κανόνα τα αιτήματα που υποβλήθηκαν χωρίς αναφορά στην επιχειρηματολογία που προβλήθηκε προς υποστήριξή τους.

Ο εφεσείων επαναπατρίστηκε στην Κύπρο το 1987 μετά από μακρόχρονη παραμονή του στην Αγγλία. Είναι ξυλουργός το επάγγελμα και κατοικεί στη Λεμεσό. Στις 30.10.87 παρέλαβε στη Λευκωσία το καινούργιο αυτοκίνητο που αγόρασε και βγήκε για ένα δοκιμαστικό γύρο. Το αυτοκίνητο έφερε τα χαρακτηριστικά "DL", τα διακριτικά που χρησιμοποιούνται από εξουσιοδοτημένους πωλητές αυτοκινήτων. Ενώ οδηγούσε το αυτοκίνητο ο εφεσείων ανακόπηκε από τον αστυφύλακα Ν. Νικολάου, ο οποίος τον ανέκρινε σχετικά με την εγγραφή του αυτοκινήτου. Ο εφεσείων του απάντησε ότι απ' ότι τον είχαν πληροφορήσει οι πωλητές, το αυτοκίνητο είχε εγγραφεί αλλά δεν ήταν σε θέση να τους παράσχει γραπτές αποδείξεις. Εκτός από τη διαπίστωση της εκδοχής του εφεσείοντα ο αστυνομικός έλεγξε το χιλιομετροδείκτη του αυτοκινήτου και σημείωσε τον αριθμό που ήταν αναγραμμένος. Ο δείκτης κατέγραφε, όπως ανέφερε ο εφεσείων, εκτός από τα χιλιόμετρα και τα δέκατα του χιλιομέτρου που διανύθηκαν. Μετά το επεισόδιο αυτό, που επαναλαμβάνουμε ότι έλαβε χώραν στις 30.10.87 προσάφθηκε κατηγορία εναντίον του εφεσείοντα ότι οδηγούσε μη εγγεγραμμένο όχημα κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων των κανονισμών τροχαίας. Ο εφεσείων κλητεύθηκε να παρουσιαστεί στο Δικαστήριο και να απαντήσει στην κατηγορία στις 20.9.88, έντεκα (περίπου) μήνες μετά την καταγγελία.

Αρνήθηκε την κατηγορία οπότε η υπόθεση ορίστηκε από το Δικαστήριο για ακρόαση στις 26.10.88. Ο εφεσείων δεσμεύτηκε με εγγύηση £100.- να παρουσιαστεί στο Δικαστήριο την ημέρα που είχε ορισθεί για την εκδίκαση της υπόθεσης. Την ημέρα εκείνη παρουσιάστηκε στο Δικαστήριο αλλά η υπόθεση δεν εκδικάστηκε. Η αστυνομία ζήτησε την άδεια του Δικαστηρίου να προσθέσει δεύτερη κατηγορία σε σχέση με το περιστατικό της 30.10.1987, ότι οδηγούσε το αυτοκίνητο χωρίς πινακίδες εγγραφής. Ο κατηγορούμενος έφερε ένσταση στην προσθήκη. Το αίτημα της αστυνομίας εγκρίθηκε από το Δικαστήριο χωρίς καμιά αναφορά στην καθυστέρηση για την προσαγωγή της κατηγορίας, πιθανές παραλείψεις της αστυνομίας ή την ταλαιπωρία που θα υφίστατο ο κατηγορούμενος. Παράλληλα η Κατηγορία ζήτησε την άδεια του Δικαστηρίου να αποσύρει την κατηγορία για οδήγηση του οχήματος χωρίς να είναι εγγεγραμμένο. Προφανώς η άρνηση της κατηγορίας οδήγησε την αστυνομία σε δεύτερες σκέψεις για την υπόσταση της εκδοχής του εφεσείοντα ότι το αυτοκίνητο είχε εγγραφεί. Στη συνέχεια το Δικαστήριο αθώωσε τον κατηγορούμενο για την κατηγορία που αντιμετώπιζε. Συγχρόνως ανέβαλε την εκδίκαση της υπόθεσης για τρεις μήνες, στις 30.1.89. Γιατί αναβλήθηκε η εκδίκαση της υπόθεσης δεν εξηγείται. Αναβολή θα μπορούσε εύλογα να δοθεί αν τη ζητούσε ο εφεσείων για την ετοιμασία της υπεράσπισης στη νέα κατηγορία. Ο ίδιος μάρτυρας θα κατέθετε για την Κατηγορούσα Αρχή τόσο για την κατηγορία που αποσύρθηκε όσο και για εκείνη που προστέθηκε. Έτσι ο κατηγορούμενος βρέθηκε ένα χρόνο μετά την καταγγελία αντιμετώπος με κατηγορία άλλη από εκείνη για την οποία είχε καταγγελθεί και παρά τη δικαίωση της εκδοχής του ότι το αυτοκίνητο ήταν εγγεγραμμένο στο μητρώο των αυτοκινήτων.

Στην επόμενη εμφάνισή του στο Δικαστήριο, στις 30.1.89, η δίκη αναβλήθηκε και πάλι. Αυτή τη φορά λόγω άλλων δικαστικών υποχρεώσεων του Δικαστηρίου. Η υπόθεση αναβλήθηκε για τις 12.5.1989. Ο κατηγορούμενος ισχυρίζεται ότι ζήτησε από το Δικαστήριο να αναβάλει την υπόθεση σε άλλη ημερομηνία, επειδή κατά το χρόνο εκείνο, θα απουσίαζε στην Αγγλία για θεραπεία και ότι η

παράκληση του δεν εισακούστηκε. Δεν γίνεται μνεία του αιτήματός του στα πρακτικά. Εν πάση περιπτώσει στις 12.5.89 ο εφεσείων βρισκόταν στην Αγγλία και για τον λόγο αυτό δεν προσήλθε στο Δικαστήριο. Τον εκπροσώπησε δικηγόρος, η οποία ζήτησε εκ μέρους του την αναβολή της δίκης. Οι λόγοι για τους οποίους ζητήθηκε η αναβολή πρέπει να είχαν εξηγηθεί γιατί βάσιμα μπορεί να υποθέσουμε ότι αν δεν δίνονταν αυτοί θα είχαν ζητηθεί από το δικαστήριο. Η Κατηγορία έφερε ένσταση στην αναβολή και παράλληλα αξίωσε τη σύλληψη του εφεσείοντα. Και τα δύο αιτήματα της αστυνομίας έγιναν δεκτά με το εξής σκεπτικό: "Η υπόθεση είναι ορισμένη για ακρόαση. Η Κατηγορούσα Αρχή είναι έτοιμη. Όφειλε ο κατηγορούμενος να είναι παρών. Δε γίνεται αποδεκτή η αίτηση για αναβολή. Εκδίδεται ένταλμα σύλληψης. Η εγγύηση κατάσχεται." Προκύπτει ότι η διακριτική εξουσία του Δικαστηρίου ασκήθηκε χωρίς αναφορά στους λόγους της απουσίας του εφεσείοντα και το γεγονός ότι σύμφωνα με την κλήση (τύπος 10) που είχε αρχικά επιδοθεί στον εφεσείοντα η παρουσία του δεν καθοριζόταν ως αναγκαία, για τη διεξαγωγή της δίκης. Ούτε εξετάσε το δικαστήριο, όπως είναι πρόδηλο, την πιθανότητα να ακούσει την υπόθεση στην απουσία του εφεσείοντα εφόσον κρίθηκε αδικαιολόγητο το αίτημα για αναβολή. Αφήνεται τουλάχιστον η εντύπωση ότι λόγο για την απόρριψη του αιτήματος του εφεσείοντα και την έκδοση της διαταγής για τη σύλληψή του αποτέλεσε το αίτημα της αστυνομίας.

Όταν επέστρεψε από το Ηνωμένο Βασίλειο και πληροφορήθηκε για την έκδοση του εντάλματος για τη σύλληψή του, ο εφεσείων ανταποκρινόμενος στην προσταγή του Δικαστηρίου παρουσιάστηκε σε αστυνομικό σταθμό της Λεμεσού, απ' όπου οδηγήθηκε στο Επαρχιακό Δικαστήριο της Λεμεσού, όπου δεσμεύθηκε με νέα εγγύηση να εμφανιστεί στο Επαρχιακό Δικαστήριο της Λευκωσίας στις 21.12.89.

Την ημέρα εκείνη ο εφεσείων παρουσιάστηκε στο Δικαστήριο αλλά και πάλιν η υπόθεσή του δεν ακούστηκε. Και τούτο γιατί ο εκπρόσωπος της αστυνομίας υπέβαλε το

εξής αίτημα: "Δεν έχω κλήση του μάρτυρα κατηγορίας, ζητώ αναβολή της υπόθεσης." Ο κατηγορούμενος έφερε ένσταση στην αναβολή, χωρίς όμως να εισακουσθεί. Το αίτημα της Κατηγορίας κρίθηκε και πάλι δικαιολογημένο και η υπόθεση αναβλήθηκε για τελευταία φορά, όπως αναφέρεται, στις 3.1.90. Γιατί δεν ήταν έτοιμη η Κατηγορία να προχωρήσει δεν συσχετίζεται με την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας του Δικαστηρίου για την αναβολή της υπόθεσης. Αφήνεται και πάλιν η εντύπωση ότι οι αιτήσεις της Κατηγορούσας Αρχής και του κατηγορουμένου κρίθηκαν με διαφορετικό μέτρο.

Τέλος στις 3.1.90 εκδικάστηκε η υπόθεση. Αφού άκουσε τη μαρτυρία του αστυνομικού και του εφεσείοντα το Δικαστήριο έκρινε ως αξιόπιστη τη μαρτυρία του πρώτου και προέβη στο εύρημα ότι ο εφεσείων είχε στην κατοχή του το αυτοκίνητο για 15 περίπου μέρες πριν καταγγελθεί και ότι κατά τον κρίσιμο χρόνο το οδηγούσε χωρίς πινακίδες εγγραφής. Απέρριψε την εκδοχή του ότι το αυτοκίνητο το παρέλαβε στις 30.10.87 και ότι κατά τον κρίσιμο χρόνο το οδηγούσε για δοκιμή. Στην αξιολόγηση της μαρτυρίας δεν φαίνεται να προβλημάτισε το Δικαστήριο το γεγονός ότι η εκδοχή του εφεσείοντα κατά τον χρόνο της καταγγελίας, σχετικά με την εγγραφή του αυτοκινήτου επαληθεύθηκε από την έρευνα της αστυνομίας, ούτε το γεγονός ότι δεν είχε προσαχθεί οποιαδήποτε μαρτυρία που να αντικρούει τον ισχυρισμό του ότι για πρώτη φορά οδηγούσε το αυτοκίνητο. Φαίνεται ότι το πρωτόδικο δικαστήριο έκρινε ότι η αναγραφή στον χιλιομετροδείκτη του αυτοκινήτου του αριθμού 1009 καταμαρτυρούσε συμπερασματικά ότι η απόσταση είχε διανυθεί από τον εφεσείοντα γεγονός που υποδήλωνε ότι το όχημα ήταν στην κατοχή του για αρκετές μέρες συμπεέρασμα που δεν μπορεί να εξαχθεί με βεβαιότητα. Δεν μπορεί να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο οι εισαγωγείς να είχαν χρησιμοποιήσει το αυτοκίνητο για σκοπούς διαφήμισης και πώλησης πριν το παραδώσουν για δοκιμή στον εφεσείοντα. Άλλη διαπίστωση είναι ότι η μαρτυρία του αστυνομικού αναφορικά με την εγγραφή του αυτοκινήτου και τα συναφή βασίστηκε σε εξακοής μαρτυρία, γεγονός που παραγνωρίστηκε από το Δικαστήριο.

- Η εικόνα η οποία προκύπτει για τη λειτουργία των μηχανισμών της δικαιοσύνης και γενικότερα των δικαιϊκών μηχανισμών για τη διαπίστωση της ποινικής ευθύνης του εφεσείοντα στην προκείμενη περίπτωση είναι δυσάρεστη.
- 5 Την ανησυχία για την πορεία της υπόθεσης και τη μεταχείριση του εφεσείοντα συμμερίζεται και ο κ. Κληρίδης, όπως ευθαρσώς ανέφερε στο Δικαστήριο. Η ανίχνευση και εκδίκαση μιας απλής υπόθεσης μετατράπηκε σε Οδύσσεια για τον κατηγορούμενο. Ότι το αδίκημα για το οποίο
- 10 κατηγορήθηκε ο εφεσείων ήταν ήσσονος σοβαρότητας δεν μεταβάλλει το μέτρο για την απονομή της δικαιοσύνης που καθορίζει το άρθρο 30.2 για τη διαπίστωση της ποινικής του ευθύνης μέσα σε εύλογο χρόνο. Το μέτρο της δικαιοσύνης είναι πάντα το ίδιο όπως πρόσφατα διακηρύξαμε στην *Κυπριακή Δημοκρατία ν. Κυριάκου και Αλλου*
- 15 (1990) 2 Α.Α.Δ. 264. Η πικρία του εφεσείοντα και το αίτημα ότι δεν έτυχε της ίδιας μεταχείρισης όπως και ο αντίδικός του, η αστυνομία, βρίσκουν έρεισμα στον τρόπο αντιμετώπισης των αιτημάτων του και εκείνων της Κατηγορίας. Η διαπίστωση αυτή δεν είναι καθοριστική αφ' εαυτής για την τύχη της έφεσης. Πρέπει να αποφασισθεί κατά
- 20 πόσο συντρέχουν λόγοι για την ακύρωση της απόφασης. Εντάσσοντας σε νομικό πλαίσιο τους λόγους που έχουν προβληθεί από τον εφεσείοντα για ακύρωση της απόφασης, αυτοί μπορεί να συνοψισθούν σε δύο: (α) Παραβίαση του δικαιώματός του για τη διαπίστωση της ποινικής του ευθύνης μέσα σε εύλογο χρόνο και (β) την εγκυρότητα της καταδίκης υπό το πρίσμα της μαρτυρίας και των ευρημάτων του Δικαστηρίου.
- 30 Ο λόγος (α) είναι ο πρώτος που πρέπει να εξετασθεί ως θέμα λογικής τάξης. Παραβίαση των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στο άρθρο 30.2 καθιστά τη διαδικασία άκυρη στην ολότητά της. Το άρθρο 30.2 οριοθετεί τις προϋποθέσεις για την έγκυρη διαπίστωση των αστικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του πολίτη καθώς και της ποινικής του ευθύνης. Η διάγνωσή τους έξω από τα πλαίσια αυτά αποτελεί εκτροπή από τα συνταγματικά θέσμια και καθιστά τη διαδικασία άκυρη ως μέσο διαπίστωσης των αστικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων ή της ποινικής
- 35

ευθύνης του κατηγορουμένου. (Βλέπε *Psaras and Another v. Republic* (1987) 2 C.L.R. 132, *Bell v. D.P.P. of Jamaica* [1985] 2 All E.R. 585. Βλέπε επίσης *Police v. Georghiadis* (1982) 2 C.L.R. 33 αναφορικά με τις δικαιοϋκές επιπτώσεις από παραβιάσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών που κατοχυρώνονται στο μέρος ΙΙ του Συντάγματος.) Η τήρηση των εχέγγυων που θέτει το άρθρο 30.2 του Συντάγματος αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα του κάθε κατηγορουμένου για τη διαπίστωση της ποινικής του ευθύνης και συγχρόνως υποχρέωση της πολιτείας. Το μέγεθος της υποχρέωσης υποδηλώνεται και από τις πρόνοιες του άρθρου 158.2 που δεσμεύει την πολιτεία να συστήσει δικαστήρια σε επαρκή αριθμό "διά την προσφοράν και άνευ καθυστερήσεων απονομήν της δικαιοσύνης και διά την διασφάλισιν, εντός των ορίων της δικαιοδοσίας αυτών, της πιστής εφαρμογής των διασφαλιζουσών τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίας διατάξεων του Συντάγματος". Οτι ενσωματώνει το άρθρο 30.2 είναι οι κανόνες της φυσικής δικαιοσύνης η εξασφάλιση των οποίων αποτελεί και πρέπει να αποτελεί πρωταρχική μέριμνα της πολιτείας.

Τί συνιστά εύλογο χρόνο για την αποπεράτωση με την έκδοση δικαστικής απόφασης της δίκης για τον καθορισμό της ποινικής ευθύνης του κατηγορουμένου εξαρτάται από τις συνθήκες και γεγονότα της υπόθεσης καθώς και την συμπεριφορά των διαδίκων - *Ελληνας ν. Δημοκρατίας* (1989) 2 Α.Α.Δ.149. (Βλέπε επίσης *Agariou v. Panayiotou*, (1988) 1 C.L.R. 257). Αφετηρία για την επιμέτρηση του χρόνου αποτελεί η ημέρα σύλληψης ή καταγγελίας του κατηγορουμένου. Στην υπόθεση αυτή η 30.10.1987. Η φύση και το περίπλοκο της υπόθεσης είναι ουσιώδεις παράγοντες στον καθορισμό του ευλόγου του χρόνου που απαιτήθηκε για την ολοκλήρωση της ποινικής δίκης. Οι παράγοντες αυτοί λαμβάνονται υπόψη τόσο όσον αφορά τη διερεύνηση της υπόθεσης από τις ανακριτικές αρχές όσο και την εκδίκασή της από το Δικαστήριο. Στην προκείμενη υπόθεση η διακρίβωση των στοιχείων σχετικά με το αυτοκίνητο ήταν θέμα απλό που δεν δημιουργούσε καμιά περιπλοκή. Θα μπορούσε να διερευνηθεί μέσα σε διάστημα ολίγων ημερών αν όχι ολίγων ωρών. Παρά την απλότητα

της υπόθεσης το κατηγορητήριο καταχωρήθηκε εννέα (περίπου) μήνες αργότερα και η υπόθεση ορίστηκε ενώπιον του Δικαστηρίου έντεκα (περίπου) μήνες αργότερα.

- 5 Η συμπεριφορά των ανακριτικών και εισαγγελικών αρχών καθώς και του ιδίου του κατηγορουμένου στη διεξαγωγή της δίκης αποτελούν επίσης παράγοντες οι οποίοι συνεκτιμούνται στον προσδιορισμό του αναγκαίου χρόνου για την ολοκλήρωση της δίκης. Οπως έχουμε επισημάνει η κατηγορία είχε προσαχθεί χωρίς η αστυνομία πρώτα
10 να ελέγξει την ορθότητα της εκδοχής του εφεσείοντα και χωρίς να προβεί στη διερεύνηση των γεγονότων. Αν τούτο γινόταν η αστυνομία δεν θα είχε προσάψει την κατηγορία την οποία αργότερα απέσυρε. Συμπεραίνουμε ότι η εκδοχή του εφεσείοντα ερευνήθηκε μετά την άρνηση της κατηγορίας. Η καθυστέρηση στη διερεύνηση της υπόθεσης και την προσαγωγή του κατηγορουμένου σε δίκη σε συνάρτηση με την ανετοιμότητα της Κατηγορίας να προχωρήσει στην απόδειξη της υπόθεσης σε δύο τουλάχιστον περιπτώσεις συνέτειναν άνευ αποχρώντος λόγου στην παράταση του
15 χρόνου για τη διαπίστωση της ποινικής ευθύνης του κατηγορουμένου.

- Τέλος τα χρονικά πλαίσια τα οποία παρέχονται από το Δικαστήριο για την εκδίκαση της υπόθεσης και ο χρόνος μέσα στον οποίο ολοκληρώνεται η δίκη αποτελούν ουσιώδη, ίσως τον ουσιωδέστερο, παράγοντα στον καθορισμό του ευλόγου του χρόνου που απαιτήθηκε για την αποπεράτωση της διαδικασίας. Για τους λόγους που έχουν ενωρίτερα αναφερθεί, η υπόθεση αναβλήθηκε επανειλημμένα χωρίς βάσιμο λόγο και χωρίς υπαιτιότητα του κατηγορουμένου. Ενόψει των διαπιστώσεων στις οποίες έχουμε προβεί κρίνουμε ότι η ποινική ευθύνη του εφεσείοντα δεν προσδιορίστηκε μέσα σε εύλογο χρόνο κατά παράβαση του συνταγματικού δικαιώματος που κατοχυρώνει το άρθρο 30.2. Το συμπέρασμα αυτό οδηγεί στην ακύρωση της καταδίκης καθώς και της διαδικασίας στο σύνολό της περιλαμβανομένου του διατάγματος για τη σύλληψη του εφεσείοντα και την κατάσχεση της εγγύησής του. Η ακύρωση της καταδίκης επιβάλλεται επίσης από την αναθεώ-

ρηση των ευρημάτων και της ετυμολογίας του Δικαστηρίου. Όπως έχουμε επισημάνει η εκδοχή του εφεσείοντα δεν μπορούσε εύλογα να αποκλεισθεί, ενώ η σχετική μαρτυρία του μάρτυρα της Κατηγορίας βασιζόταν σε εξ ακοής μαρτυρία, η οποία έπρεπε να είχε αγνοηθεί. 5

Η έφεση επιτρέπεται. Η καταδίκη ακυρώνεται καθώς και το διάταγμα για τη σύλληψη του εφεσείοντα που εκδόθηκε στη διάρκεια της διαδικασίας και η διαταγή για την κατάσχεση της εγγύησής του.

Η έφεση επιτρέπεται. 10